

Consultatiedocument VREG: 2019-05

Samenvatting: omzetting van de artikelen 4,15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte richtlijn van hernieuwbare energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en energiegemeenschappen.

Publicatiedatum: 3 december 2019

Inleiding

Vooreerst wil POM Oost-Vlaanderen de VREG bedanken om de mogelijkheid te verschaffen feedback te verlenen op het consultatiedocument van 3 december 2019.

De POM ontwikkelt duurzame economische projecten. Als proactieve partner staan we voor samenwerking, identificeren we economische noden en kansen, gaan de uitdagingen aan en brengen deze tot grensverleggende realisaties. Als ontwikkelingsmaatschappij is het ook onze taak om nieuwe opportuniteiten tot ontwikkeling te durven brengen. We staan immers constant voor nieuwe uitdagingen in een steeds maar veranderende maatschappij, waar het energievraagstuk één van is.

Het werkveld van de POM Oost-Vlaanderen situeert zich binnen de krijtlijnen van het sociaal-economisch beleid van het provinciebestuur. Als uitvoerder van dat beleid staat de POM mee in voor de uitbouw van economisch Oost-Vlaanderen. We willen ruimte creëren voor duurzaam ondernemen, we staan daardoor in direct contact met bedrijventerreinverenigingen en ondernemers in Oost-Vlaanderen.

Wij pogen hierdoor de stem van vele ondernemers in Oost-Vlaanderen, en bij uitbreiding Vlaanderen te vertolken.

Indien de VREG extra informatie wenst op te vragen bij de POM Oost-Vlaanderen kan u contact opnemen via [REDACTED] of via het nummer: [REDACTED]

Voorstelling Smart Energy Link (SEL)

Doel van het project 'Smart Energy Link - SEL' is een 'Lokaal Smart Grid' methodiek te ontwikkelen voor het sturen van energiestromen, dit in de praktijk te demonstreren en op basis van de resultaten de methodiek te optimaliseren om te kunnen schakelen naar brede implementatie. Uniek hierbij is dat het smart grid slaat op alle types van energiestromen.

Het project 'Smart Energy Link - SEL' wenst gebruik te maken van de specifieke troeven van de grensregio om een gerichte oplossing te bieden en bij te dragen aan een nieuw

energiemodel, waar de uitbouw van de energiegemeenschap of hernieuwbare energiegemeenschap een uitloper van is.

Het USP van SEL heeft 5 speerpunten:

1. HERNIEUWBARE ENERGIEPRODUCTIE (HE) VERSNELD REALISEREN:
2. ENERGIESTROMEN STUREN IN LOKALE SMART GRIDS:
3. HET POTENTIEEL VAN ENERGIE HOTSPOTS VALORISEREN:
4. HET OPTIMALE ENERGIEMODEL OPZETTEN:
5. DOOR SCHAALGROOTTE GELOOFWAARDIGHEID REALISEREN:

Deelnemers aan SEL

- POM Oost-Vlaanderen - projectcoördinator
- Provincie Oost-Vlaanderen
- POM West-Vlaanderen
- POM Antwerpen
- POM Limburg
- POM Vlaams Brabant
- BOM (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij)
- Gemeente Middelburg
- Gemeente Breda

Verschillende cases binnen SEL

SEL kent 8 cases met een inhoudelijke focus op herverdelen van energie, zowel warmte als elektriciteit komt hiervoor in aanmerking. Een overzicht van de verschillende projecten is te consulteren op de website <https://smartenergylink.eu/>

POM Oost-Vlaanderen faciliteert de cases procesmatig en biedt financiële bijstand via het Europese Interreg programma.

4 van de 8 cases hebben eveneens betrekking op de regelgeving rond CEC en REC. POM Oost-Vlaanderen wenst te onderstrepen dat elke case eigen argumentatie aangaande het consultatiedocument van VREG kan opbrengen. Wij wensen daarom niet specifiek in naam te spreken van de cases. POM Oost-Vlaanderen bundelt in dit document feedback in naam van POM Oost-Vlaanderen en SEL op basis van eigen bevindingen.

De motieven van de verschillende cases zijn vergelijkbaar. Ze beogen een optimalisatie. Dit uit zich in:

- opslag op het terrein voor netstabilisatie
- opslag van elektriciteit voor eigen gebruik en/of peak shaving
- uitwisseling van elektriciteit tussen bedrijven om vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen (via Renewable energy communities)

- stimuleren van elektrische mobiliteit
- de bedrijven kunnen zich voorzien van hoogkwalitatieve stroom
- het bovenliggend netwerk minder belast wordt
- dit dient als een belangrijke incentive voor extra investeringen in hernieuwbare energie

Hieronder een korte voorstelling van de verschillende projecten. Meer informatie is verkrijgbaar via pieterjan.vandeweghe@pomov.be

1. Case Kruisem: bedrijventerrein Zaubeeek

De bedrijvenvereniging Zulte-Kruishoutem verenigt 3 bedrijventerreinen (<http://bedrijvenvereniging-zulte-kruishoutem.be>). Het is een overkoepelende organisatie die de belangen behartigt voor de bedrijvenszones Zaubeeek, Hoogmolen en Dries en zijn leden.

Deze samenwerking situeert zich binnen verschillende domeinen: onder meer duurzame bedrijfsprocessen, de duurzame inrichting van het bedrijventerrein, facilitair en/of utilitair beheer of elke andere vorm van interbedrijfssamenwerking op onder meer sociaal, economisch, ruimtelijk en milieuvlak.

Op één bedrijventerrein, met name Zaubeeek, is er extra motivatie van bedrijven om zich te verenigen rond groene energie. Dit resulteerde in de oprichting van CVBA Zaubeeek.

De CVBA Zaubeeek is bewust gekozen als partner binnen het project SEL door het feit dat zij een zeer actieve bedrijvenvereniging hebben en daarbovenop een energie-cvba hebben opgericht met het oog op het verhogen van hernieuwbare energieproductie, energie op- en overslag en onderlinge uitwisseling. De CVBA werkt eveneens samen met ENECO voor de ontwikkeling van een windturbine.

Men mikt momenteel op de deelname van circa 20 bedrijven, dit met de bedoeling om in de toekomst uit te breiden om het volledige bedrijventerrein te incorporeren.

De bedrijven van Zaubeeek willen optimaal gebruik maken van de nieuwe beschikbare hernieuwbare energie van deze windturbine en indien mogelijk de productie van hernieuwbare energie verder opdrijven op het bedrijventerrein.

Oplossing in afwachting van de nieuwe regelgeving?

Er wordt een dataplatform opgericht. Nadien zal er in groep een contract afgesloten worden met een zogenaamde white label leverancier, namelijk een organisatie met een leveranciersvergunning die in onze naam de elektriciteit van de gemeenschap zal verhandelen. Dit in afwachting van de wetgeving.

2. Case Dendermonde: bedrijventerrein Bosveld/Hoogveld

De Business Club Dendermonde (BCD) en het bedrijventerrein Hoogveld waarop deze businessclub actief is hebben de handen in elkaar geslaan.

BCD heeft een historiek opgebouwd in het uitvoeren van grotere projecten. Zo investeerden ze samen in beveiligingscamera's en een mobiliteitsstudie. Het grootste wapenfeit van BCD is dat er daadwerkelijk in geslaagd zijn om samen te investeren in een glasvezelnetwerk en dit ook samen exploiteren (onderhoud, facturatie, nemen van beslissingen,...).

Hierdoor is het idee gerijpt om samen ook iets te gaan doen rond de uitwisseling van elektrische energie. De BC Dendermonde begon reeds in 2017 met samenwerking rond energie.

In totaal werden een 100 tal bedrijven gecontacteerd, waarvan 60 tal fysiek aanwezig waren tijdens de infosessies. Een 50 tal ondertekenden reeds een declaration of interest. Algemeen beschouwd is er veel vertrouwen in de initiatiefnemers (gegeven historiek van samenwerking en opbouw van het project). Men werkt verder aan het inpassen van de andere bedrijven in het project.

Voor de realisatie van het smart grid werd het bedrijf Lovitas BV opgericht. Zes partijen verenigden zich om het grid te realiseren. De andere bedrijven van het bedrijventerrein kunnen participeren of klant worden.

Het uiteindelijk vooropgestelde plan is om 30 GWh renewables jaarlijks te realiseren. Dit door drie windmolens, 100.000 m² solarpanels en 10 MWh batterij.

Er wordt op dit moment gewerkt aan een eigen data-platform om intelligent te sturen.

Oplossing in afwachting van de nieuwe regelgeving?

In afwachting van de regelgeving is men gestart met het aanvragen van een regelluwe zone. Dit in samenwerking met en Flux 50 en POM Oost-Vlaanderen. Met de sectorfederatie werd de juiste argumentatie vastgelegd.

Er lopen op dit moment gesprekken met Fluvius, VEA en VREG om de haalbaarheid hiervan te versterken. Het is de ambitie van het bedrijventerrein Dendermonde om, in samenspraak met de institutionele partners, als voorbeeldcase te dienen.

3. Case Niel - het wetenschapspark

In het RUP van het Wetenschapspark is voorzien dat de grootste kleiput mag worden aangewend voor energieproductie met floating PV panelen voor ten hoogste 40 % van de totale oppervlakte. Dit komt overeen met een installatie van 543 kWp.

De kleiputten zullen verkaveld worden en verschillende directe lijnen zullen aangelegd worden naar de verschillende omliggende gebouwen.

Naast elektriciteit speelt warmte ook een grote rol in deze case (warmte is evenwel niet onderhevig aan de uitkomsten van voorliggend consultatiedocument). Men zou in deze case oo gebruikmaken van warmte/koude opslag door middel van beovelden.

Oplossing in afwachting van de nieuwe regelgeving?

Er werd geopteerd om de investeringen reeds in te plannen en te starten met de aanleg van directe lijnen, voornamelijk onder druk van de subsidiërende overheden.

Bij implementatie van de regelgeving zal men bekijken of een omzetting mogelijk is.

4. Case Oostende - Bedrijventerrein Plassendaele

In het project gebied “Plassendale 4” te Oostende werden 18 bedrijven bezocht en bevroegd op vlak van visie rond energiebeheer, energieverbruik, metering, flexibiliteit, potentieel aan hernieuwbare energie.

Met deze bedrijven werd ondertussen meermaals overleg gepleegd met betrekking tot hun instap in het energieplatform, de ondersteuning in hun evaluatie van hun investeringen in zonnepanelen en windturbines, de ondersteuning in hun data verzameling rond hun energiebeheer...

Via een externe studieopdracht werd op 15 mei 2019 een raamovereenkomst aanbesteed: “Energiedelen op het bedrijventerrein Plassendale : Energie management platform voor een Local Energy Community”. Momenteel is dit platform volledig in werking getreden en worden de verschillende bedrijven hierop gradueel ingepast.

De case richt zich nu specifiek op de extra investeringen in hernieuwbare energie, en dit individueel per bedrijf (zowel PV, wind als batterij-opslag).

In mei 2019 werd bovendien een warmtenet officieel ingehuldigd en werden de eerste bedrijven aangesloten. In de loop van 2020 worden de overige bedrijven aangesloten.

Oplossing in afwachting van de nieuwe regelgeving?

In deze case werd ervoor geopteerd om de investeringen in extra hernieuwbare energie die mogelijk zijn zonder de nieuwe regelgeving reeds in te plannen. Voorts wordt er gewacht op de implementatie van de nieuwe regelgeving.

Inhoudelijke feedback op het consultatiedocument.

POM Oost-Vlaanderen heeft ervoor geopteerd om te werken via feedback per pagina.

P 15:

De vereiste dat alle afnemers die deel uitmaken van een groep gezamenlijk actieve afnemers in hetzelfde gebouw of appartementsgebouw gevestigd dienen te zijn, lijkt aanleiding te kunnen geven tot interpretatieproblemen. Zou de invoeging van definities van “gebouw” en “appartementsgebouw” in het Energiedecreet hieraan kunnen verhelpen? Of is het eerder aangewezen om voor de geografische afbakening van gezamenlijk actieve afnemers aan te knopen bij reeds bestaande concepten, zoals het begrip “eigen site” in art. 1.1.3, punt 30°/1 Energiedecreet en/of het kadastrale percelenplan?

De situatie waaraan we hiermee een oplossing willen bieden is die waarbij de eigenaars van een appartement in een appartementsgebouw of andere groepswohnungen gezamenlijk bijvoorbeeld zonnepanelen willen leggen op het dak van het gebouw of een ander gemeenschappelijk deel (bijvoorbeeld de garages of in de gemeenschappelijke tuin) om dan in hun privatieve delen te kunnen gebruiken.

Door de definitie te beperken tot eenzelfde gebouw sluit je bijvoorbeeld cohousing-projecten uit of situaties waarbij op eenzelfde site een aantal appartementsgebouwen staan die samen verenigd zijn in een vereniging van mede-eigenaars. Iets wat ons inziens ingaat tegen bedoeling van de wet.

De beperking van de definitie van gezamenlijk actieve afnemers tot 2 of meerdere afnemers gevestigd in “eenzelfde gebouw” sluit een cohousing-project en de VME die zich uitstrekt over een site met verschillende appartementsgebouwen uit.

Door het gebruik van het woord “gevestigd” kunnen naast volle eigenaars en vruchtgebruikers ook huurders, bezetters ter bedde en feitelijke bewoners deel uitmaken van de gezamenlijke actieve afnemers. Dat lijkt mij minder evident aangezien zij geen deel uitmaken van de VME van bijvoorbeeld een appartementsgebouw en aldus zonder toekenning van een zakelijk recht (opstal of erfpacht) geen mede-eigenaar kunnen zijn van op de mede-eigendom geplaatste hernieuwbare energieprojecten.

Een verwijzing naar “eigen site” vermijdt bovenstaande problemen. Maar zorgt op zijn beurt ook weer voor onduidelijkheid. Met name is de VME eigenaar van het kadastraal perceel?

Pagina 17: POM Oost-Vlaanderen heeft vragen bij de gebruikte illustratieve voorstelling van een REC en CEC. POM ziet REC niet als onderdeel van een CEC aangezien er significante verschillen zijn tussen beide. POM volgt de voorstellen van de Europese Commissie, en zou eerder voorstellen om te werken met deels overlappende verzamelingen.

Verschillen:

- Ook grote en middelgrote ondernemingen mogen een lidmaatschap (zonder zeggenschap) beogen van de energiegemeenschap, dit in tegenstelling tot de hernieuwbare energiegemeenschap.
- Energie gaat veel breder bij de energiegemeenschap - enkel elektriciteit bij hernieuwbare energiegemeenschap

P18 VREG suggereert dat de coöperatieve vennootschapsvorm, alsook de VZW zich het beste lenen. POM Oost-Vlaanderen gaat akkoord met deze zienswijze. POM wil evenwel stipuleren dat dit niet mag leiden tot een uitsluiting van bepaalde vennootschapsvormen. Ook NV en BV moeten ten alle tijde een mogelijkheid blijven. Deze vennootschapsvormen sluiten beter aan bij de filosofie en dynamiek van het bedrijfsleven.

P20 POM Oost-Vlaanderen pleit voor een extra toevoeging bij de hernieuwbare energiegemeenschap. Via de meegegeven illustratie van pagina 20 wordt een verdere verduidelijking meegegeven:

	Energiegemeenschap	Hernieuwbare energiegemeenschap
Lidmaatschap	iedereen	natuurlijke personen, lokale overheden, niet-commerciële instellingen of kmo's waarvan de deelname aan de energiegemeenschap niet de belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormt
Beslissende invloed ("zeggenschap")	natuurlijke personen, lokale overheden, niet-commerciële instellingen, of kleine ondernemingen, die niet betrokken zijn bij grootschalige commerciële activiteiten en voor wie de energiesector niet de belangrijkste economische activiteit vormt	+ nabijheidsvereiste

POM Oost-Vlaanderen onderstreept het belang om ook de mogelijkheid toe te staan dat grote bedrijven kunnen participeren aan een hernieuwbare energiegemeenschap. Grote bedrijven zijn immers dikwijls ook belangrijke energiespelers.

Daarom pleit POM Oost-Vlaanderen om het lidmaatschap bij de REC eveneens open te stellen voor iedereen. Maar met de extra toevoeging van het nabijheidsvereiste en de uitsluiting van die bedrijven waarvan de deelname aan de energiegemeenschap niet de belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormt en uitsluiting van grote bedrijven actief in de energiesector.

Veel potentiële investeringen in hernieuwbare energie zouden anders verloren gaan. En dit is het uiteindelijke doel van deze nieuwe regelgeving. Elke stelling die het behalen van dit doel afremt is ons inziens een gemiste kans. Het bedrijfsleven mag niet genegeerd worden in het vergroten van de hernieuwbare energie in de energiemix.

P 20 POM Oost-Vlaanderen wenst een aanpassing van volgend citaat op pagina 20:

“Bovendien moeten deze gevestigd zijn “in de nabijheid van de hernieuwbare energieprojecten die in eigendom zijn van en ontwikkeld zijn door” de hernieuwbare energiegemeenschap.56”

Men spreekt van ‘in eigendom’ en ‘ontwikkeld door’. POM Oost-Vlaanderen uit zijn bezorgdheid over beide concepten:

- ‘Ontwikkeld door’ dekt ons inziens de lading niet en dient te worden aangevuld met “of verworven” door. Indien de wetgever dus nuance toch wil aanhouden kan men ontwikkeld door aanpassen naar **‘verworven of ontwikkeld zijn door of in opdracht ontwikkeld van de energiegemeenschap’**.
- In eigendom is eveneens mogelijk een vaag concept (vb case SEL - Kruisem: men dient een vergunning in voor een windmolen). De bedrijventerreinvereniging doet dit in samenwerking met ENECO en zijn gedeeltelijk eigenaar. Indien deze nuance niet opgenomen wordt vreest POM Oost-Vlaanderen dat veel energiegemeenschappen dergelijke investeringen niet zullen kunnen opbrengen. Wij zouden aldus opteren om in eigendom aan te passen naar **volledige of gedeeltelijke eigendom**.
- Hoe gaat men om met een financieringsvorm als leasing? In dat geval is de energiegemeenschap immers geen eigenaar maar kan ze dat op het einde van de leasing, mits lichten van de optie, wel worden.
- Wat met de energie opgewekt door installaties die gehuurd worden?

P22: **Het concretiseren van de nabijheidsvereiste** moet volgens POM Oost-Vlaanderen met de nodige precisie gebeuren. Het mag vooreerst niet te beperkend zijn, men mag zich niet verengen tot gemeentegrenzen. Postcodes komen in Vlaanderen ook niet overeen met de gemeentegrenzen, dus best aandacht voor de formulering van de wetgeving.

De case in Kruisem is het perfecte voorbeeld: het bedrijventerrein situeert zich namelijk op het grondgebied Zulte en Kruisem.

Een gemengd criterium moet aldus gezocht worden: deze moet rekening houden met:

- Hernieuwbare energiegemeenschap moet binnen aangrenzende gemeentes liggen
- Hernieuwbare energiegemeenschap moet binnen straal van x-aantal kilometers liggen. POM Oost-Vlaanderen wil echter hierbij een nuance aanbrengen dat dit door het dynamische karakter van de energiegemeenschap moeilijk te controleren valt. De grenzen van een energiegemeenschap kunnen namelijk steeds verlegd worden.

Specifieke vraag voor consultatie: Welke voor- en nadelen zou de openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voor grensoverschrijdende deelname met zich mee kunnen brengen?

POM Oost-Vlaanderen kan hier positief over zijn. Principieel hebben wij hier geen problemen mee. Dit kan de liberalisering van de Europese energiemarkt ten goede komen.

Staten kunnen leren van elkaars best practices. Er moet binnen de wetgeving gezocht worden naar een goede modus vivendi. Een mogelijkheid kan zijn de wetgeving te volgen van de plaats waar het zwaartepunt van de samenwerking zich bevindt. Zwaartepunt kan gaan over bvb zwaartepunt van productie.

P23, 24 ,25: Specifieke vraag voor consultatie: Zijn er redenen om, bij de omzetting van de richtlijnbevestigingen m.b.t. (hernieuwbare) energiegemeenschappen, aan samenwerkingsverbanden die niet voldoen aan alle criteria die de EU-richtlijnen stellen aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen, toch bepaalde gelijkaardige rechten toe te kennen? Aan welk type samenwerkingsverbanden en aan welke precieze rechten kan daarbij worden gedacht?

POM Oost-Vlaanderen wil de mogelijkheid opperen om een derde variant in te schakelen. Een variant op de hernieuwbare energiegemeenschap waar middelgrote en grote bedrijven zowel lid als vennoot kunnen worden.

Dit om het potentieel van hernieuwbare energieinvesteringen niet te fruniken binnen het veld van de industrie, maar daarnaast wil POM Oost-Vlaanderen niet raken aan de geest van de Europese wetgeving dat deze moet zorgen voor een grotere democratisering van het energiesysteem (focus op de burgers).

POM Oost-Vlaanderen wil daarom enkele punten ter nuance aanbrengen

- Middelgrote als grote bedrijven mogen participeren als lid of vennoot, maar hun commerciële activiteiten mogen evenwel geen hoofdactiviteit behelzen dat te maken heeft met de energiesector.
- POM Oost-Vlaanderen ziet de vrees dat er in de praktijk enkel nog geopteerd zou worden voor de derde nieuwe variant. Het invoegen treden van een derde en nieuwe variant zou mogelijks de hernieuwbare energiegemeenschap kannibaliseren. Daarom wil POM Oost-Vlaanderen dat de 3de variant enkel van toepassing kan zijn op bedrijventerreinen (+ perimeter). De contouren van een bedrijventerrein kan gekozen worden op aangeven van Agentschap Innoveren en Ondernemen die over een authentieke GIS-laan met bedrijventerreincontouren beschikt.

P24 Specifieke vraag voor consultatie: Zijn er naast de hierboven geïdentificeerde voor- en nadelen nog andere redenen denkbaar die pleiten voor het wel/niet voorzien van de mogelijkheid dat

(hernieuwbare) energiegemeenschappen het net binnen de gemeenschap zelf beheren?

POM Oost-Vlaanderen wil, conform het advies van ROLECS, in eerste instantie deze vraag omkeren: welke valabele redenen zijn er om dit niet toe te staan? Immers indien een hernieuwbare energiegemeenschap hier een business case in ziet en het risico op zich wil nemen, zou die niet door de onmogelijkheid van beheer van eigen netwerk geblokkeerd mogen worden. Bovendien creëert deze mogelijkheid extra opties en dus extra opportuniteiten voor het verhogen van de opwekking en het gebruik van hernieuwbare energie.

POM Oost-Vlaanderen merkt op dat de huidige distributienetbeheerder er niet op voorzien is om ook achter de meter een belangrijke rol te spelen. Deze actor staat veraf van de bedrijven en hun specifieke bedrijfsvoering. Bedrijven moeten de vennoten en leden van de energiegemeenschap dit volgens POM Oost-Vlaanderen zelf in handen kunnen nemen zodat ze in staat zijn om het net te versterken door onderlinge afspraken te maken in hun bedrijfsvoering. Ze moeten in ruil voor deze afstand van autonomie en de bereidheid om zich samen te verenigen er ook de benefits van ontvangen.

De netbeheerders zijn daar op dit moment niet op voorzien. Zij gebruiken gegevens enkel voor meting en niet voor sturing. LECs kunnen verder gaan en overgaan tot sturing tussen en in bedrijven / participanten. We vragen ons dan ook af of dit dan wel de taak van een centrale distributienetbeheerder kan zijn? Deze hebben daar immers geen ervaring mee en staan te ver af van de bedrijven. Bedrijven moeten dit zelf in handen nemen.

POM Oost-Vlaanderen pleit wel voor een goede samenwerking met de distributienetbeheerder. Zij moeten, omwille van hun netkennis, een grote rol spelen in het faciliterend beleid waarover sprake in de nota. POM Oost-Vlaanderen merkt enkele zaken op:

- Er dient transparantie te zijn omtrent verbruiksdata. Er moet een goede modus vivendi ontwikkeld worden rond duidelijke data protocollen om makkelijk data te transporteren. Het moet relatief eenvoudig zijn om in en uit te stappen uit energiegemeenschappen.
- Naast gemakkelijke overdraagbaarheid van de verbruiksdata, moet er toegang zijn tot de gegevens omtrent de aanleg van de netten, zodat de energiegemeenschap een constructief voorstel kan doen aan de netbeheerder. Ook moeten er afspraken gemaakt worden rond wat 'constructief' is en hoe dit gehonoreerd kan worden.
- De afspraken met de distributienetbeheerder mogen niet à la tête du client gebeuren en de voorwaarden moeten transparant raadpleegbaar zijn. Mogelijks kunnen deze van gebied tot gebied verschillen door de huidige toestand van het net, maar dit moet transparant gecommuniceerd worden.
- Er is vandaag sprake van enige monopolievorming. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeenten aandeelhouder zijn van de distributienetbeheerder en in veel gevallen de rechten op hun grondgebied overgedragen hebben aan de netbeheerder. Lokale overheden moeten daarentegen sterke partners zijn/worden binnen de energiegemeenschappen. Ze mogen geen dubbele rol spelen.
- Er moet een leidraad opgesteld worden hoe de energiegemeenschap zich moet verhouden en opstellen tegenover de distributienetbeheerder. En vice versa.

P25: POM Oost-Vlaanderen wenst te onderstrepen dat we volledig akkoord gaan met volgend citaat op pagina 25 uit het consultatiedocument:

‘De krachtlijnen van ons voorstel zijn de volgende: i) enkel hernieuwbare energiegemeenschappen krijgen het recht om ii) het distributienet (of gesloten distributienet) te beheren, en dit iii) slechts in het gebied waar zij actief zijn, iv) mits voldaan aan alle vereisten die door of krachtens het Energiedecreet en de technische reglementen worden opgelegd aan een distributienetbeheerder’

P27: Faciliterend kader:

POM Oost-Vlaanderen wil absoluut de nadruk leggen op het ontwikkelen van een deugdelijk faciliterend kader. Lidstaat moeten dit zeer snel ontwikkelen ter ondersteunen van de projecten. De verplichting van het faciliterend kader is er, maar moet zo snel mogelijk in de praktijk gebracht worden.

Er is namelijk nood aan gespecialiseerde ondersteuning voor de actoren. Veelal zijn energieprojecten niet de core business van de beoogde actoren. Deze kunnen dus een degelijke begeleiding gebruiken, samen met een duidelijk kader.

POM Oost-Vlaanderen somt hierbij verscheidene voorstellen op:

- Opmaak van verschillende draaiboeken ter ontwikkeling van hernieuwbare energiegemeenschappen.
- Gestandaardiseerde manier/leidraad om om te gaan met de netwerkbeheerder
- Beschikbaar stellen van gespecialiseerde contactpersonen

De bedrijfswereld staat klaar om te investeren, maar wil snel antwoorden op haar vragen. Ondertussen staan grote energiemaatschappijen klaar om alternatieven te bieden voor de LECs en het mogelijk te maken dat bedrijven nu al aan elkaar leveren. Wanneer deze de markt hebben ingenomen vooraleer de wetgeving alternatieven kan bieden, lopen we gevaar dat we het hoofddoel van deze wetgeving, met name het democratiseren van de energiemarkt, missen. Deze ondersteunende maatregelen moeten aldus voorzien worden van een harde deadline en mogen ons inziens niet op de lange baan geschoven worden.

P28 : Is het voldoende om enkel een meldingsplicht te voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen, of lijkt het aangewezen om (hernieuwbare) energiegemeenschappen (ook) te onderwerpen aan een erkenning/label? Hoe zou deze controle er dan uit kunnen zien?

POM Oost-Vlaanderen geeft aan dat een meldingsplicht voldoende is, een label is niet nodig.

De meldingsplicht moet evenwel meer behelzen dan louter 'wij bestaan'. Het moet transparantie scheppen over de structuur van de organisatie, hun doelstellingen en de voorwaarden voor het lidmaatschap.

Er kan daartoe een soort standaardfiche (max. 2 A4'tjes) ingevoerd worden waardoor geïnteresseerden de verschillende energiegemeenschappen in hun omgeving kunnen vergelijken om zo geïnformeerd te kunnen beslissen welke energiegemeenschap best bij hen past. (vergelijkbaar met een V-Test).

Elementen die hier bijvoorbeeld in kunnen worden opgenomen:

- naam, rechtsvorm, zetel, ...
- het beleid mbt eventuele winsten/dividenden/ristorno's (een VZW mag bijvoorbeeld al geen winsten uitkeren);
- in het geval van hernieuwbare energiegemeenschappen: het gebied waar ze zich op richten;
- de flexibiliteit dat de gemeenschap van haar leden vraagt (bijvoorbeeld om te kunnen inspelen op energieoverschotten of tekorten).
- ...

Deze fiche zorgt voor transparantie en een makkelijker instappen in, of overstappen tussen energiegemeenschappen.

Eventueel mag er ook een vrijwillige mogelijkheid tot auditing ingevoerd worden als niet verplichtend label. De auditing kan door de markt opgenomen worden.

P29 POM Oost-Vlaanderen wenst nog commentaar te leveren bij onderstaand citaat op pagina 29

Zeer belangrijke 'basisprincipes', die sowieso gerespecteerd moeten worden door alle overeenkomsten tussen de (hernieuwbare) energiegemeenschap en haar vennoten of leden, zijn dat: i) niemand ertoe kan worden verplicht vennoot of lid te worden van een (hernieuwbare) energiegemeenschap *81, ii) niemand die aan de vereisten *82 voldoet mag worden geweigerd als vennoot of lid *83, iii) een vennoot of lid het recht heeft om de (hernieuwbare) energiegemeenschap te verlaten *84, en iv) het recht heeft om over te stappen naar een andere leverancier, onafhankelijke aggregator of dienstverlener van flexibiliteit *85. Wat betreft de twee laatstvermelde principes, stelt CEER o.i. terecht dat de eventueel contractueel voorziene vergoeding, te betalen door het uittredende lid/de uittredende vennoot van een (hernieuwbare) energiegemeenschap, in elk geval proportioneel dient te zijn.

Zoals hierboven meegegeven moet de meldingsplicht ook duidelijk maken hoe er met leden en vennoten wordt omgegaan in uiterste transparantie. Bovendien moet de mogelijkheid bestaan om extra uitsluitingsgronden of voorwaarden op te nemen. Deze uitsluitingsgronden/voorwaarden zijn volgens POM Oost-Vlaanderen nodig aangezien

individuele vennoten of leden van een energiegemeenschap een grote impact kunnen hebben op de doeltreffendheid en werking van de gemeenschap.

Bedrijven met een grote energievraag (bv een diepvriesbedrijf) kunnen grote voordelen opleveren voor de doeltreffendheid, maar kunnen ook zeer ontwrichtend werken. Het moet mogelijk zijn om precontractueel afspraken te maken rond productie en verbruik. Zodat de gemeenschap deugdelijk gestuurd kan worden.

Er moet namelijk een stuk autonomie opgegeven worden bij inkanteling in een energiegemeenschap, bedrijven maken hiervoor achter de meter extra interne afspraken (bv om een energieprofiel uit te vlakken of aan te passen).

Toetreden tot een REC is geen recht, maar een engagement. Dit moet ook duidelijk worden in de wetgeving. Iedereen die dit engagement wil opnemen en aan de vereisten en de nabijheidsvereiste voldoet, kan niet uitgesloten worden. Het engagement staat ook vermeld in de meldingsfiche.

P31: POM Oost-Vlaanderen wil ook de nadruk leggen op de tarifaire component en volgend citaat van enige commentaar voorzien

‘Algemeen geldt dat de uitoefening van het recht op zelfverbruik van hernieuwbare energie geen afbreuk doet aan de hoedanigheid als – al naargelang het geval – afnemer, huishoudelijke afnemer of actieve afnemer. Aansluitend daarop wordt geen afbreuk gedaan aan de nettarieven, belastingen, bijdragen, heffingen en toeslagen van toepassing op deze afnemer. 92 De uitoefening van het recht op zelfverbruik kan dan ook enkel een impact op de energiekosten-component van de energiefactuur hebben.’

Indien de hernieuwbare energiegemeenschap enkel vat mag hebben op de energiecomponent van de energiefactuur en niet op de nettarieven, zal dit extreem problematisch zijn voor de rendabiliteit van de verschillende hernieuwbare energiegemeenschappen. Bij onvoldoende rendabiliteit zal de markt geen investeringen in hernieuwbare energie doen.

- Vooreerst willen we vooropstellen dat de **sociale component van de nettarieven** zeker niet uit het oog verloren mag worden. POM Oost-Vlaanderen wil dit sociale principe voorop stellen. Ook de hernieuwbare energiegemeenschap moet een billijke vergoeding blijven betalen aan de samenleving.
- Nettarieven mogen onverminderd toepasbaar blijven op de hernieuwbare energiegemeenschappen, wat de energiegemeenschap in zijn totaliteit betreft. Wat er netto binnen en buiten de energiegemeenschappen (EG's & HEG's) vertrekt aan energie moet onderhevig zijn aan de geldende nettarieven.
- Voor het gebruik van het net binnen de leden van de energiegemeenschap moeten randvoorwaarden en een apart tarief afgesproken worden. Immers door vlot te kunnen uitwisselen tussen verschillende actoren, kan gezorgd worden voor een mindere belasting van het bovenliggend net, maar het kan niet zo zijn dat per

uitgewisselde kWh betaald moet worden. Een gezamenlijke opslagcapaciteit zou hierdoor onmiddellijk onrendabel worden.

- POM Oost-Vlaanderen is eveneens voorstander van de uitwerking van een capaciteitstarief. We zien dit als een grote stimulans voor de hernieuwbare energiegemeenschap. Het zou de gemeenschap aansturen om voor een gelijkmatig, betrouwbaar profiel te gaan.
- Er moet een degelijke berekeningsmethode opgemaakt worden voor de berekening van de positieve effecten die de energiegemeenschap uitoefent op het net.

Als laatste wil POM Oost-Vlaanderen aanstippen dat het voor het welslagen van hernieuwbare energiegemeenschappen belangrijk is dat een basisidee voor de tarifaire component zo snel mogelijk bekend moet zijn. Verschillende projecten zitten nu reeds in de voorbereidende fase en hebben nood aan zekerheid.

Er zijn verschillende cases, ook binnen SEL, die de VREG hierbij willen helpen door ervaringen en bedrijfsbehoeftes te delen.